

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	051 Економіка освітньо-професійна програма Економіка підприємства
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Курс, семестр	2 курс, 4 семестр.
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 90 год. Кількість кредитів – 3,0.
Мова(и) викладання	державна
ННІ кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника(ів)	Викладач: Миколенко Інна , д.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин; Контакти: ауд. 474 (навчальний корпус № 4), e-mail: inna.mykolenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача на сайті кафедри: https://www.pdaa.edu.ua/people/mykolenko-inna-grygorivna
Мета вивчення навчальної дисципліни	формування цілісного світогляду і навичок системного мислення в галузі соціоекономічного функціонування суспільства, спрямованого на створення умов для розвитку і самореалізації особистості в швидкоплинних трансформаційних змінах глобального характеру.
Компетентності	загальні: ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. спеціальні (фахові): СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. СК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.
Результати навчання	ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших

	<p>осіб, зокрема, членів колективу.</p> <p>ПРН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.</p> <p>ПРН 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p>
Методи навчання	<p>1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи: <i>лекція, розповідь-пояснення; бесіда;</i> наочні методи: <i>ілюстрування; демонстрування;</i> практичні методи: <i>вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді;</i></p> <p>2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності методи формування пізнавальних інтересів: <i>створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.</i></p> <p>3. Інноваційні методи навчання: інтерактивні методи: дискусії, диспути; проектування професійних ситуацій; комп'ютерні і мультимедійні методи: <i>використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.</i></p> <p>4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю: <i>опитування, бесіда, доповідь;</i> методи письмового контролю: <i>письмове виконання практичних завдань, самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.</i></p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Соціокультурні основи функціонування економіки.</p> <p>Тема 2. Соціально-трудова відносина як сфера самореалізації та саморозвитку людини.</p> <p>Тема 3. Підприємництво та малий бізнес в ринковій економіці.</p> <p>Тема 4. Соціологічний аналіз ринку праці.</p> <p>Тема 5. Зайнятість і безробіття як соціальні категорії.</p> <p>Тема 6. Аналіз доходів як матеріальної основи соціоекономічного розвитку.</p> <p>Тема 7. Соціальний захист населення як складова соціальної політики держави.</p> <p>Тема 8. Соціальна мобільність населення в умовах ринку.</p>
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання. Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є: розв'язування тестів; виконання практичних завдань; виконання завдань самостійної роботи; реферати; презентації.</p> <p>Форма семестрового контролю – екзамен.</p>
Політика навчальної дисципліни	<p>1. Академічна доброчесність Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з</p>

	<p>урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>2. Академічна мобільність</p> <p>Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/ міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>3. Неформальна/інформальна освіта</p> <p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>4. Дедлайни та перескладання</p> <p>Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.</p>
<p>Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Передумовою для вивчення дисципліни є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні таких дисциплін як: «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків», «Стратегія підприємства».</p>
<p>Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Презентації, відеоролики</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Азаренкова, Г.М., Борисенко І.І., Головка О.Г. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000. 2019. 343 с.: 2. Акулов М., Драбаніч А, Євась Т. Економіка праці та соціально-трудові відносини. Київ: Цент навчальної літератури. 2019. 328 с. 3. Атаманюк Р. Ф., Атаманюк Е. А. Соціальна економіка: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 203 с. 4. Безпалько О.В., Березянюк Т.В., Бергер А.Д. та ін. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посіб. за заг. ред.

- О.В. Безпалько. К.: Кафедра, 2020. 310 с. URL: http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/31071/1/LABOR_ECONOMICS_AND_SOCIAL_AND_LABOR_RELATIONS.pdf
5. Відтворювальна динаміка економічних систем: інститути та діяльність: монографія; за ред. А. А. Гриценка; НАН України, ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України». Київ: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2018. 522 с.
6. Глобальний Договір ООН. URL: <http://www.globalcompact.org.ua>
7. Економіка праці і соціально-трудові відносини: методичний посібник для проведення семінарських та практичних занять / Укл.: З.І. Кобеля, С.І. Тодорюк, Л.Д. Водянка, Н.В. Філіпчук. Чернівці: Рута, 2019. 80 с
8. Економіка праці: навчальний посібник [електронний ресурс] / [заг. ред. Г.В. Назарової]. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.
9. Економічна ефективність vs соціальна справедливість: пріоритети розвитку України на етапі подолання кризи. НАН України, Секція суспільних і гуманітарних наук. Київ, 2019. 350 с.
10. Кобеля З.І., Тодорюк С.І., Водянка Л.Д., Філіпчук Н.В. Економіка праці та соціалотрудові відносини: метод. посібник. Чернівці: Рута, 2019. 80 с. URL: <http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Ekonomika-pratsi-ta-sotsialno-trudovividnosyny.pdf>
11. Кучеренко С.Ю., Леваєва Л.Ю. Особливості організації та нормування праці в Україні. Економічний вісник університету. 2019. № 40. С. 96–101.
12. Лібанова Е. М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу. Нац. академія наук України, Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М. В. Птухи. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. 456 с.
13. Назарова Г.В., Агавердієва Х.Ф., Аграмакова Н.В. та ін. Економіка праці: навч. посіб. Електр. ресурс. За заг. ред. Г.В.Назарової. Харків: ХНЕУ, 2019. 330 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/Nazarova.-Ekonomika-pratsi_2019.pdf
14. Оцінка якості життя в Україні на основі суб'єктивних показників добробуту: монографія. Warsaw. RS Global Sp. z O.O., 2020. 361 p
15. Позднякова Л.О, Котик В.О., Котик В.В. Нормування праці: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 100 с.
16. Соціальна економіка: навчальний посібник / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, Ю. В. Сотникова, Н. В. Аграмакова. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 275 с.
17. Червінська Л.П. Економіка праці. Навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 288 с.
18. Черенько Л. М. Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності: монографія. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2021. 423 с
19. Шаповалова Т.В. Економічні основи соціального забезпечення. [Навчальний посібник]. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 128 с.

1. Areas Valentyna ARANCHIY, Oleksii ZORIA, Iлона YASNOLOB, Svitlana ZORYA, Oleg GORB, Inna MYKOLENKO, Olha DYVNYCH, Valentyna CHUMAK, Liudmyla BRAZHNYK. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural. Journal of Environmental Management and Tourism. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330. Doi:10.14505/jemt.v12.2(50).02. Indexed in [SCOPUS](https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209540728) <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209540728> (Scopus).
2. Iлона YASNOLOB, Nataliia DEMIANENKO, Oleksandr GALYCH, Oleg GORB, Olena YEHOROVA, Roman LIPSKYI, Tetyana BOROVIK, Inna MYKOLENKO, Nataliia PROTSIUK Tourism of Ukraine as a Type of Business before and during the War file: Journal of Environmental Management and Tourism, (Volume XIV, Spring), 2(66): 417 - 424. (2023). (Scopus) TDOI:10.14505/jemt.v14.2(66).11//C:/Users/1/Downloads/1680094320858055.pdf
3. Makarenko P.M. Competitive potential branding model of subjects of Agro-food economy sector Ukraine / P.M. Makarenko, V.I. Pilyavsky, I.Hr. Mykolenko, O.O. Varchenko, A.V. Ipatov //Review of Economics and Finance , 2023 Vol 21 № 1 p 221-235 (Scopus)
4. Вплив коронавірусної кризи на бідність: перші наслідки для України. К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2020. 76 с.
5. Децентралізація управління публічними фінансами в Україні: монографія / [О.Ю. Амосов, М.М. Коваленко, І.Г. Миколенко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. О.Ю. Амосова. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2018. 200 с.
6. Житлові умови населення: чинники, сучасний стан і політика регулювання / Л.М. Черенько, С.В. Полякова, В.С. Шишкін, В.С. Заяць, Ю.Л. Когатько, О.А. Васильєв, А.Г. Реут, Ю.А. Клименко, Т.В. Новосільська; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. Електронне видання. Київ, 2020. Об'єм даних 3,91 Мб. –ISBN 978-966-02-9309-0 (PDF)
7. Мандич О.В., Науменко І.В., Миколенко І.Г. Особливості конкурентних стратегій розвитку підприємств України. Social and Economic Changes of contemporary society: monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. P. 124-130. (авторський внесок полягає в обґрунтуванні типології конкурентних стратегій)
8. Миколенко І.Г. Інноваційно-інвестиційна спрямованість сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2021. № 1. С. 31-35. (0,3 др. арк.).
9. Миколенко І.Г. Напрями інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності / Інна Григорівна Миколенко // *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 368 – 374. ISSN 2415 – 8453. http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/ujae_2021_r01_a44.pdf (0,3 др. арк.).
10. Миколенко І.Г. Особливості систематизації умов забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 369 – 374. (0,3 др. арк.).
11. Миколенко І.Г., Рогоза М.Є., Перебийніс В.І., Кузьменко

О.К. Стратегії розвитку агропродовольчого комплексу в контексті економічної та енергетичної безпеки, 2021. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 3-8. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).3-8](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).3-8) http://www.venu-journal.org/download/2021/1/VENU_1-2021.pdf (0,3 др. арк.).

12. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с.

13. Міненко С.І., Миколенко І.Г. Організаційні засади формування стратегій підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 2. С. 38-45. <file:///C:/Users/User/Downloads/7.2-38-45.pdf>

14. Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності: монографія / Л.М. Черенько. К.: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2021. 423 с.

15. Організація та нормування праці [Електронний ресурс]: навчальний посібник / Г.В. Назарова, О.В. Іванісов, А.В. Семенченко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 357 с.

16. Оцінка ефективності програм соціальної підтримки за даними спеціального опитування населення / Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Заяць В.С., Когатько Ю.Л., Васильєв О.А. Реут А.Г., Клименко Ю.А.; Нац. акад. наук. Укр., Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М.В. Птухи. Електронне видання. Київ, 2020. Об'єм даних 805 КБ. ISBN 978-966-02-9308-3 (PDF)

17. Оцінка якості життя в Україні на основі суб'єктивних показників добробуту: монографія. Warsaw. RS Global Sp. z O.O., 2020. 361 с.

18. Про розрахунок норми тривалості робочого часу на 2021 рік (від 12.08.2020 № 3501-06/219) <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3501915-20#Text>

Інформаційні ресурси

1. Державна служба зайнятості України [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>

2. Головне управління статистики у Полтавській області [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.poltava.gov.ua>

3. Журнал «Ринок праці та зайнятість населення» [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipk-dszu.kiev.ua/journal>

4. Газета по-українськи [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://gazeta.ua/newspaper>

5. Українська газета Плюс [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrgazeta.plus.org.ua>

6. Персонал Плюс [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.personal-plus.net>

7. Офіційний сайт Державної служби зайнятості // Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua>

8. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України // Режим доступу: www.mlsp.gov.ua

9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень // Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>

10. Official site of European statistics (Офіційний сайт Європейських статистичних даних) // Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat>

11. Official site of International Labour Organization

	(Офіційний сайт міжнародної організації праці) // Режим доступу: https://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm
Рік введення	2023